

**Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministrui
gerb. Linui Kukuraičiui**

Lietuvos Respublikos Seimo socialinių reikalų ir darbo komitetui

Lietuvos Respublikos Seimo LVŽS frakcijai

LIETUVOS NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ KOALICIJOS PAREIŠKIMAS

2017 m. rugpjūčio 17 d.
Vilnius

Dėl ydingo Lietuvos NVO plėtros finansavimo

LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (SADM) sustabdė prieš savaitę patvirtintus konkurso, skirto nevyriausybinių organizacijų (NVO) instituciniams gebėjimams stiprinti, rezultatus.

Dar 2017 m. gegužės 24 d. Lietuvos žmogaus teisių koordinavimo centras (LŽTKC) pareiškimu dėl prioritetų finansuojant nevyriausybinės organizacijas kreipėsi į ministeriją atkreipdamas dėmesį į finansavimo atrankos konkurso organizavimo nuostatus, kurie diskriminuoja Lietuvos nevyriausybinių organizacijų daugumą. Minėtame pareiškime LŽTKC pabrėžė, kad konkurso sąlygos leidžia gauti finansavimą siaurai grupei NVO, kurios ir taip nuolat gauna užsienio rėmėjų subsidijas arba paramą, todėl savanorystės pagrindu veikiančios NVO pagal konkurso sąlygas negali su jomis rungtyniauti.

SADM sustabdyto konkurso rezultatai patvirtino šį LŽTKC teiginį - pagal paskelbtus rezultatus finansavimas yra skirtas toms NVO, kurių vadovai arba dalyviai yra Lietuvos NVO tarybos sudėtyje. Pvz., finansavimas yra skirtas:

- Lietuvos vietos bendruomenių organizacijų sąjungai (**Reda Kneizevičienė** yra Lietuvos NVO tarybos narė ir šios sąjungos vadovė);
- Lietuvos žmogaus teisių centrui (**Birutė Sabatauskaitė** yra Lietuvos NVO tarybos narė ir šio centro vadovė);
- NVO vaikams konfederacijai (**Elena Urbonienė** yra Lietuvos NVO tarybos narė ir šios konfederacijos vadovė);
- Nacionalinei nevyriausybinių vystomojo bendradarbiavimo organizacijų platformai (**Aurelija Olendraitė** yra Lietuvos NVO tarybos narė ir vadovė VŠĮ „NVO teisės institutas“, kuris yra šios platformos dalyvis. **Edvinas Regelskis** taip pat yra Lietuvos NVO tarybos narys ir atstovas Maltos ordino pagalbos tarnybos vaikų dienos centrų, kurie yra šios platformos dalyviai);
- Labdaros ir paramos fondui „Nevyriausybinių organizacijų informacijos ir paramos centras“ (**Martinus Žaltauskas** yra Lietuvos NVO tarybos pirmininkas ir šios centro vadovas) ir kt.

Atkreiptinas dėmesys, kad finansavimas yra skirtas nevyriausybiniams organizacijoms, kurios neretai atstovauja tik vienam arba keliems asmenims:

Pvz. Labdaros ir paramos fondui „Nevyriausybinių organizacijų informacijos ir paramos centras“, kuriam vadovauja Lietuvos NVO tarybos pirmininkas M. Žaltauskas. Minėtas fondas atstovauja vienam asmeniui (fondo steigėjui);

Analogiškai finansavimas yra skirtas VŠĮ „Europos namai“, kuri atstovauja vienam asmeniui ir kurios pagrindinė veikla – žurnalų ir periodinių leidinių leidyba.

DĖL YDINGOS NVO PLĖTROS FINANSAVIMO TVARKOS

NVO plėtros finansavimo sistema ydinga tuo, kad dažniausiai finansiškai yra remiamos tarpusavyje susijusios NVO:

Pvz., finansavimas yra skirtas Lietuvos žmogaus teisių centrui, o rezervo sąraše įrašyta Lietuvos *gėjų lyga*, kuri yra šios centro dalyvė (partnerė).

Analogiškai finansavimas skirtas Nacionalinei nevyriausybinių vystomojo bendradarbiavimo organizacijų platformai, kurios dalyvis taip pat yra Lietuvos žmogaus teisių centras.

Finansavimas skirtas ir Nacionalinių skurdo mažinimo organizacijų tinklui, kurio dalyvė yra NVO Vaikams konfederacija. Pastarajai taip pat skirtas finansavimas.

Tokiu būdu **paminėtų NVO veiklos plėtra finansiškai yra remiama dvigubai ar net trigubai**, kai tuo tarpu dešimtys tūkstančių Lietuvos NVO savanorystės pagrindais dirbančių visuomenininkų negauna jokios finansinės valstybės ar savivaldybių paramos. Dėl to yra iškreipiama pati NVO plėtra. Antai Lietuvos žmogaus teisių centras, vienijantis ir Lietuvos gėjų lygą, įgyja neproporcingai dideles galimybes veikti ir plėtoti savo dalyvių tinklą, kai tuo tarpu Lietuvos šeimų organizacijos, tarp jų Nacionalinė šeimų ir tėvų asociacija, tokių galimybių neturi. Tai reiškia pastarųjų diskriminaciją dėl socialinės padėties, pažiūrų ir įsitikinimų.

DĖL ŽYMIOS DALIES NVO SEKTORIAUS DISKRIMINAVIMO

Klaidinantis yra Lietuvos NVO tarybos vadovo M. Žaltausko teiginys žiniasklaidoje, neva į Lietuvos NVO tarybą asmenis deleguoja nacionalinės **skėtinės nevyriausybinės organizacijos, kurių Lietuvoje yra tik 14 (!)**

Atkreiptinas dėmesys, kad iki 2016 metų Lietuvos NVO taryboje **buvo keturi Lietuvos intelektualų ir nevyriausybinių organizacijų (LINVO) koalicijos deleguoti atstovai** (Nacionalinės šeimų ir tėvų asociacijos NŠTA, vienijančios 30 NVO ir 200 fizinių asmenų; Lietuvos žmogaus teisių koordinavimo centro (LŽTKC), vienijančio 2 nacionalines skėtines NVO ir 3 nacionalines NVO; Nacionalinės tabako ir alkoholio kontrolės koalicijos, Nevvyriausybinių organizacijų, padedančių stiprinti Lietuvos valstybės gynybinius pajėgumus, koordinacinės tarybos (NOKT), vienijančios 28 NVO atstovai).

LINVO koaliciją taip pat atstovauja skėtinės nacionalinės NVO, tokios kaip Nacionalinė vartotojų konfederacija, vienijanti 11 NVO; Lietuvos etninės kultūros organizacijų koordinavimo centras (LEKOKC), vienijantis 5 nacionalines NVO, Lietuvos pagyvenusių žmonių asociacija, turinti per 60 tūkst. narių ir vienijanti 59 Lietuvos miestų bei rajonų NVO, taip pat daugelis kitų skėtinių NVO.

Pažymėtina, kad ši sektorių atstovaujančios nacionalinės skėtinės NVO, įskaitant LINVO koaliciją, negalėjo teikti savo atstovų naujos kadencijos Lietuvos NVO tarybai, nes nebuvo apie tai laiku ir tinkamai informuotos. Tokiu būdu LINVO koalicijos atstovai negalėjo teikti kandidatų ir dalyvauti Lietuvos NVO tarybos rinkimuose. Su šio NVO sektoriaus nacionalinėmis skėtinėmis organizacijomis nesikonsultuoja nei įstatymų leidėjas, nei Vyriausybė ir juolab ministerijos. O tai reiškia, kad didelė visuomenės dalis, kurią atstovauja šio sektoriaus NVO, eliminuojama iš valstybės kūrimo ir valdymo proceso.

Akivaizdu, kad dėl šios priežasties minėto NVO sektoriaus atstovai negali tikėtis ir finansinės paramos, skirtos NVO plėtrai (jos negavo ir sustabdytame konkurse dalyvavusi *Nacionalinė vartotojų konfederacija*). Todėl įtvirtinta NVO plėtros finansavimo sistema, leidžianti lėšų skirstymą vykdyti visuomenininkams, kurie atstovauja siauros visuomenės grupės interesams, turi būti iš esmės pakeista, nes ji riboja realios pilietinės visuomenės apraiškas, naikina žmonių pilietiškumą ir savanoriškieiems paremtą bendruomeniškumą.

Egzistuojanti NVO finansavimo sistema, kaip ir naujai steigiamas Lietuvos NVO fondas, pirmiausia reikalauja atidesnės Specialiųjų tyrimų tarnybos (STT) patikros ir išvadų.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, prašome:

1. Iki 2017 m. lapkričio mėn. sustabdyti Nevyriausybines organizacijas vienijančių asociacijų institucinio stiprinimo projektų finansavimo 2017 metais konkursą.
2. Kadangi NVO plėtrai skirtų lėšų skirstymas yra susijęs su viešuoju interesu, prašyti Lietuvos Specialiųjų tyrimų tarnybą (STT) atlikti pastarojo konkurso vertinimą ir pateikti ministerijai dėl to išvadas.
3. Įsteigti prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nešališką komisiją, kurioje lygiomis dalimis dalyvautų visų Lietuvoje veikiančių skėtinių NVO koalicijų deleguoti atstovai. Parengti minėtos komisijos nuostatus ir jos NVO skirtos finansinės paramos skirstymo tvarkos aprašą. Šiuos nuostatus ir minėta aprašą paskelbti ministerijos svetainėje.

Pridedamas: LINVO koalicijos 2014 metais deleguotų atstovų sąrašas į Lietuvos NVO tarybą.

Lietuvos intelektualų ir nevyriausybinių organizacijų (LINVO) koalicijos vardu,

Romualdas Povilaitis,

Lietuvos žmogaus teisių gynimo asociacijos pirmininkas

